

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ
ΥΠΟΘΕΣΗ IM κατά της ΕΛΛΑΔΟΣ
(Προσφυγή υπ' αριθ. 7544/04)
ΑΠΟΦΑΣΗ
ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ
27 Απριλίου 2006

*Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική
υπό τις οριζόμενες στο άρθρο 44 § 2 της Συμβάσεως προϋποθέσεις.
Ενδέχεται να τύχει βελτιώσεων ως προς τη μορφή.*

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Στρασβούργο, 27-04-2006
[υπογραφή :] / S. NIELSEN /
Γραμματέας του Τμήματος

Στην υπόθεση IM κατά της Ελλάδος

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Πρώτο Τμήμα),
συνεδριάζον σε τμήμα, στη σύνθεση του οποίου μετέχουν οι δικαστές :

Λ. ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ, Πρόεδρος,
Κ.Λ. ΡΟΖΑΚΗΣ,
F. TULKENS,
N. VAJIC,
A. KOVLER,
D. SPIELMANN,
S.E. JEBENS,

και ο S. NIELSEN, *Γραμματέας του Τμήματος*.

Αφού διασκέφτηκε σε συμβούλιο στις 6 Απριλίου 2006.

Εκδίδει την ακόλουθη απόφαση, η οποία υιοθετήθηκε κατά την ως άνω ημερομηνία:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση εισήχθη δυνάμει της (υπ' αριθ. 7544/04) προσφυγής, την οποία κατέθεσε κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας ο Έλληνας υπήκοος I M («ο προσφεύγων»), ο οποίος προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 20 Φεβρουαρίου 2004, δυνάμει του άρθρου 34 της Συμβάσεως για την Προάσπιση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Ο προσφεύγων εκπροσωπείται από τον Δικηγόρο Χαλκίδας Τ. ΒΟΥΡΜΑ. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους εξουσιοδοτημένους εκπροσώπους του πληρεξουσίου της, Σ. ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟ, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και Ο. ΠΑΤΣΟΠΟΥΛΟΥ, Δικαστική Αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Στις 16 Μαρτίου 2005, το Δικαστήριο απεφάσισε να κοινοποιήσει την προσφυγή στην Κυβέρνηση. Δυνάμει του άρθρου 29 § 3 της Συμβάσεως, το Δικαστήριο απεφάσισε να αποφανθεί ταυτοχρόνως επί του παραδεκτού και της ουσίας.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

4. Ο προσφεύγων γεννήθηκε το 1958 και ήδη κρατείται στις φυλακές Χαλκίδος.

I. ΠΡΩΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

5. Στις 29 Αυγούστου 2000, ο προσφεύγων συνελήφθη για κατοχή ναρκωτικών. Την επομένη, ηγέρθη σε βάρος του ποινική διαδικασία για

καλλιέργεια ινδικής καννάβευς. Στις 31 Αυγούστου 2000, ο προσφεύγων ετέθη υπό δικαστικό έλεγχο.

6. Στις 11 Ιανουαρίου 2005, το Κακουργιοδικείο Αθηνών καταδίκασε τον προσφεύγοντα σε φυλάκιση πέντε ετών (απόφαση 1/2005). Ο προσφεύγων εφείσβαλε την απόφαση αυτή. Επειδή η έφεσή του δεν παρήγαγε ανασταλτικό αποτέλεσμα, ο προσφεύγων φυλακίσθηκε. Η συζήτηση ενώπιον του Εφετείου Αθηνών ορίσθηκε για τη δικάσιμο της 28^{ης} Ιουνίου 2006.

II. ΔΕΥΤΕΡΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

7. Στις 28 Σεπτεμβρίου 2003, ο προσφεύγων, αφού προέβαλε βιαία αντίσταση εναντίον των αστυνομικών, συνελήφθη εκ νέου για κατοχή ναρκωτικών. Την επομένη, ηγήθη σε βάρος του δεύτερη ποινική διαδικασία. Ο προσφεύγων ετέθη υπό δικαστικό έλεγχο.

8. Στις 12 Δεκεμβρίου 2003, ο προσφεύγων παραπέμφθηκε σε δίκη. Η συζήτηση ενώπιον του Κακουργιοδικείου Δ. Μακεδονίας ορίσθηκε για τη δικάσιμο της 16^{ης} Δεκεμβρίου 2004. Κατά την ημερομηνία αυτή, ο προσφεύγων παρέστη ενώπιον του δικαστηρίου και ζήτησε την αναβολή της συζητήσεως λόγω ασθενείας του συνηγόρου του. Το δικαστήριο έκρινε το αίτημά του δικαιολογημένο και ανέβαλε τη συζήτηση για τις 19 Μαΐου 2005.

9. Κατ' αυτή την τελευταία ημερομηνία, το Κακουργιοδικείο κήρυξε τον προσφεύγοντα ένοχο *in absentia* για αντίσταση κατά τη σύλληψή του και τον καταδίκασε σε φυλάκιση ενός έτους. Προκειμένου περί της πράξεως της κατοχής ναρκωτικών, το Κακουργιοδικείο ανέβαλε τη δίκη και διέταξε τη σύλληψη και την προσωρινή κράτηση του προσφεύγοντος (απόφαση 40/2005). Ο προσφεύγων υπογραμμίζει ότι κατά την εν λόγω περίοδο ήδη κρατείται κατ' εκτέλεση της αποφάσεως 1/2005 και επισημαίνει την έλλειψη συντονισμού μεταξύ των εθνικών αρχών. Ισχυρίζεται δε ότι θα ασκήσει κατά της αποφάσεως 40/2005 όλα τα προβλεπόμενα από το εσωτερικό δίκαιο ένδικα μέσα.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΟ

I. ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΗΣ ΑΙΤΙΑΣΕΩΣ ΓΙΑ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

10. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι λόγω της διάρκειας των ποινικών διαδικασιών, οι οποίες ηγέρθησαν σε βάρος του, παραβιάσθηκε η αρχή της «ευλόγου προθεσμίας», όπως προβλέπεται από το άρθρο 6 § 1 της Συμβάσεως, το οποίο ορίζει τα εξής :

«Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα η υπόθεσή του να δικάσθει (...) εντός ευλόγου προθεσμίας από (...) δικαστήριο, το οποίο (...) θα αποφασίσει (...) για το βάσιμο κάθε ποινικής φύσεως εναντίον του κατηγορίας.»

11. Η Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι η διάρκεια των επίμαχων διαδικασιών δεν δύναται να αποτελέσει αντικείμενο κριτικής. Προκειμένου, ειδικότερα, περί της πρώτης διαδικασίας, σημειώνει ότι η ανάκριση διενεργήθηκε με ταχύτητα και υπογραμμίζει ότι ο προσφεύγων δεν κρατήθηκε προσωρινά εν αναμονή της δίκης του, γεγονός το οποίο θα μπορούσε να δικαιολογήσει μεγαλύτερη ταχύτητα στον ορισμό δικασίμου. Προκειμένου περί της δευτέρας διαδικασίας, η Κυβέρνηση σημειώνει ότι η ορισθείσα για τη δικάσιμο της 16^{ης} Δεκεμβρίου 2004 συζήτηση ανεβλήθη τη αιτήσε του προσφεύγοντος.

A. Επί του παραδεκτού

12. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η προσφυγή δεν είναι προδήλως αβάσιμη κατά την έννοια του άρθρου 35 § 3 της Συμβάσεως. Το Δικαστήριο επισημαίνει, εξ άλλου, ότι δεν προσκρούει σε κάποιον άλλο λόγο απαραδέκτου. Πρέπει, επομένως, να γίνει δεκτή.

B. Επί της ουσίας

1. Περίοδος η οποία πρέπει να ληφθεί υπ' όψη

13. Η πρώτη περίοδος η οποία πρέπει να ληφθεί υπ' όψη, είχε ως αφετηρία την 29^η Αυγούστου 2000, με τη σύλληψη του προσφεύγοντος, και δεν έχει ακόμα λήξει, αφού η διαδικασία εκκρεμεί ενώπιον του εφετείου. Διήρκεσε, επομένως, περισσότερο από πέντε έτη και έξι μήνες για δύο βαθμούς δικαιοδοσίας.

14. Η δεύτερη περίοδος η οποία πρέπει να ληφθεί υπ' όψη, είχε ως αφετηρία την 28^η Σεπτεμβρίου 2003, με τη σύλληψη του προσφεύγοντος, και δεν έχει ακόμα λήξει. Διήρκεσε, επομένως, περισσότερο από δύο έτη και πέντε μήνες για ένα βαθμό δικαιοδοσίας.

2. Εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας των διαδικασιών

15. Το Δικαστήριο υπομινμήσκει ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας μιας διαδικασίας εκτιμάται αναλόγως των περιστάσεων της υποθέσεως και λαμβανομένων υπ' όψη των κριτηρίων, τα οποία έχουν διαμορφωθεί από τη νομολογία του Δικαστηρίου, και ειδικότερα της πολυπλοκότητας της υποθέσεως, της συμπεριφοράς του προσφεύγοντος και της συμπεριφοράς και ευθύνης των αρμοδίων αρχών (βλ., μεταξύ πολλών άλλων, *Pélissier και Sassi κατά της Γαλλίας* [GC], n^ο 25444/94, § 67, CEDH 1999-II).

16. Το Δικαστήριο έχει κατ' επανάληψη εκδικάσει υποθέσεις παρόμοιες με την παρούσα υπόθεση και έχει διαπιστώσει την παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Συμβάσεως (βλ. προρρηθείσα υπόθεση *Pélissier και Sassi*).

17. Αφού μελέτησε όλα τα στοιχεία τα οποία του υπεβλήθησαν, το Δικαστήριο φρονεί ότι η Κυβέρνηση δεν εξέθεσε κάποιο περιστατικό ή επιχείρημα το οποίο θα του επέτρεπε να καταλήξει σε διαφορετικό συμπέρασμα στην προκειμένη περίπτωση. Ειδικότερα, προκειμένου περί της συμπεριφοράς του προσφεύγοντος κατά τη δεύτερη επίμαχη διαδικασία, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το άρθρο 6 δεν απαιτεί από τον ενδιαφερόμενο

ενεργή συνεργασία με τις δικαστικές αρχές, και ούτε θα μπορούσαμε να του προσάψουμε το γεγονός ότι έκανε ευρεία χρήση των δυνατοτήτων τις οποίες του παρείχε το εσωτερικό δίκαιο. Εν τούτοις, η συμπεριφορά του προσφεύγοντος αποτελεί ένα αντικειμενικό γεγονός, το οποίο δεν είναι δυνατόν να καταλογισθεί στο διάδικο Κράτος και το οποίο λαμβάνεται υπ' όψη προκειμένου να προσδιορισθεί εάν υπήρξε υπέρβαση της «ευλόγου προθεσμίας» (βλ., μεταξύ πολλών άλλων, *Lechner και Hess κατά της Αυστρίας*, απόφαση από 23 Απριλίου 1987, série A n° 118, σελ. 19, § 49). Το Δικαστήριο εκτιμά, στην προκειμένη περίπτωση, ότι το περί αναβολής αίτημα το οποίο υπέβαλε ο προσφεύγων, δεν συνέβαλε κακώς στη συνολική διάρκεια της διαδικασίας. Αντιθέτως, το Δικαστήριο εκτιμά ότι η συμπεριφορά των αρχών επιδέχεται κριτικής. Το Δικαστήριο αναφέρεται, κυρίως, στην έλλειψη συντονισμού μεταξύ των διαφόρων κρατικών αρχών, η οποία κατέληξε στην αναβολή της δίκης επειδή ο προσφεύγων δεν παρέστη στη συζήτηση, ενώ αυτός ήταν ήδη φυλακισμένος και η παράστασή του εξαρτιόταν επομένως από τις αρμόδιες αρχές.

18. Λαμβάνον υπ' όψη τη σχετική νομολογία του, το Δικαστήριο εκτιμά ότι στην παρούσα υπόθεση η διάρκεια της επίμαχων διαδικασιών είναι υπερβολική και δεν ανταποκρίνεται στην περί «ευλόγου προθεσμίας» επιταγή.

Επομένως, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Συμβάσεως.

III. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

19. Το άρθρο 41 της Συμβάσεως ορίζει ότι:

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Συμβάσεως ή των Πρωτοκόλλων αυτής, και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους δεν επιτρέπει ειμή την ατελή επανόρθωση των συνεπειών της παραβιάσεως αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εν ανάγκη, στο αδικηθέν μέρος δικαία ικανοποίηση.»

A. Ζημία

20. Ο προσφεύγων ζητά 20.160 ευρώ για την υλική ζημία, την οποία, όπως ισχυρίζεται, υπέστη. Υποστηρίζει ότι λόγω των προβλημάτων του με τη δικαιοσύνη, ο εργοδότης του τον έθεσε σε διαθεσιμότητα από τον Νοέμβριο του έτους 2000 και ότι έκτοτε εισπράττει το ήμισυ του μισθού του. Ο προσφεύγων ζητά, περαιτέρω, 1.625.340 ευρώ για ηθική βλάβη.

21. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι δεν υφίσταται αιτιώδης σύνδεσμος ανάμεσα στην επικαλούμενη ζημία και στη διάρκεια της διαδικασίας. Σε κάθε περίπτωση, η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι τα αιτούμενα ποσά είναι υπερβολικά και φρονεί ότι και μόνον η διαπίστωση παραβίασεως θα συνιστούσε επαρκή δικαία ικανοποίηση.

22. Το Δικαστήριο υπομιμνήσκει ότι η διαπίστωση παραβίασεως της Συμβάσεως, στην οποία καταλήγει, προκύπτει αποκλειστικώς από παραβίαση του δικαιώματος του ενδιαφερομένου όπως η υπόθεσή του δικαστεί εντός «ευλόγου προθεσμίας». Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν διακρίνει αιτιώδη σύνδεσμο ανάμεσα στη διαπιστωθείσα παραβίαση και σε κάποια υλική ζημία την οποία ενδεχομένως υπέστη ο προσφεύγων. Πρέπει, επομένως, να απορριφθούν οι αξιώσεις του κατά το μέρος αυτό (*Arpietto κατά της Γαλλίας*, n° 56927/00, § 21, 25 Φεβρουαρίου 2003).

23. Αντιθέτως, το Δικαστήριο εκτιμά ότι ο προσφεύγων υπέστη βεβαία ηθική βλάβη όσον αφορά το δικαίωμά του να εκδικασθεί η υπόθεσή του εντός ευλόγου προθεσμίας, που δεν αντισταθμίζει επαρκώς η διαπίστωση παραβίασεως της Συμβάσεως. Αποφαινόμενο κατά δικαία κρίση, ως ορίζει το άρθρο 41 της Συμβάσεως, το Δικαστήριο του επιδικάζει για τον λόγο αυτό το ποσό των 6.000 ευρώ, συν οιοδήποτε ποσό ήθελε οφείλεται ως φόρος.

B. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

24. Ο προσφεύγων ζητά επίσης 2.480 ευρώ για τα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη που πραγματοποίησε ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων

και 2.000 ευρώ για τα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη που πραγματοποίησε ενώπιον του Δικαστηρίου. Προσκομίζει δε μία απόδειξη του δικηγόρου του για το ποσό των 920 ευρώ και για τη διαδικασία ενώπιον του Κακουργιοδικείου, καθώς και μία επιστολή του εν λόγω δικηγόρου, με την οποία βεβαιώνεται ότι ο προσφεύγων του κατέβαλε 2.000 ευρώ για τη διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου.

25. Η Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι οι αξιώσεις του προσφεύγοντος είναι υπερβολικές και αδικαιολόγητες, και ότι αρμόζει να απορριφθούν. Επικουρικώς, φρονεί ότι στην περίπτωση κατά την οποία θα επιδικαζόταν κάποιο ποσό, δεν θα έπρεπε αυτό να υπερβαίνει τα ποσά τα οποία συνήθως επιδικάζονται από το Δικαστήριο σε παρόμοιες υποθέσεις.

26. Όσον αφορά τα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη που πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα, το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει ότι είναι δυνατόν η μεγάλη διάρκεια μιας διαδικασίας να έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση των εξόδων και της δικαστικής δαπάνης του προσφεύγοντος ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων και ότι αρμόζει, επομένως, να λαμβάνονται υπ' όψη (βλ., μεταξύ άλλων, *Caruano κατά της Ιταλίας*, απόφαση από 25 Ιουνίου 1987, série A n° 119-A, σελ. 15, § 37). Το Δικαστήριο επισημαίνει, ωστόσο, ότι τα έξοδα, στα οποία αναφέρεται ο προσφεύγων στην προκειμένη περίπτωση, δεν ήταν απόρροια της διάρκειας της διαδικασίας, αλλά πρόκειται για έξοδα τα οποία φυσιολογικά πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της επίμαχης διαδικασίας. Εξ άλλου, όσον αφορά τα έξοδα τα οποία πραγματοποιήθηκαν για τις ανάγκες της εκπροσώπησης του προσφεύγοντος ενώπιόν του, το Δικαστήριο κρίνει εύλογο να επιδικάσει στον προσφεύγοντα το ποσό των 1.500 ευρώ για τον λόγο αυτό, συν οιοδήποτε ποσό ήθελε οφείλεται ως φόρος.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

27. Το Δικαστήριο κρίνει ότι αρμόζει να υπολογισθούν οι τόκοι

υπερημερίας επί του επιτοκίου της διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τραπέζης, προσαυξανόμενου κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΩΣ,

1. *Κάνει δεκτή* την προσφυγή.
2. *Κρίνει* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Συμβάσεως.
3. *Κρίνει* ότι

α) το διάδικο Κράτος υποχρεούται να καταβάλει, εντός τριών μηνών από της ημερομηνίας κατά την οποία η απόφαση θα καταστεί οριστική συμφώνως προς το άρθρο 44 § 2 της Συμβάσεως, 6.000 ευρώ για ηθική βλάβη και 1.500 ευρώ για έξοδα και δικαστική δαπάνη, συν οιοδήποτε ποσό ήθελε οφείλεται ως φόρος,

β) από της εκπνοής της προθεσμίας αυτής και μέχρι της καταβολής του, τα ποσά αυτά θα προσαυξάνονται με απλό τόκο ίσο προς το ισχύον κατ' αυτό το χρονικό διάστημα επιτόκιο της διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τραπέζης, προσαυξανόμενο κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

5. *Απορρίπτει* το αίτημα περί δικαίας ικανοποίησης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη Γαλλική γλώσσα, εν συνεχεία κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 27 Απριλίου 2006 κατ' εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του Κανονισμού.

[υπογραφή]
/ Søren NIELSEN /
Γραμματέας

[υπογραφή]
/ Λουκής ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ /
Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση από το συνημμένο υπηρεσιακό έγγραφο στη Γαλλική γλώσσα.

Η Μεταφράστρια

Μαρία Π. Παπαδοπούλου